

ГІНЗБУРГ Олександр Ілліч (Гинзбург Александр Ильич; 21. 11. 1936, Москва — 19. 07. 2002, Париж) — російський громадський діяч, правозахисник. Син відомого арх. С. Чижова, що загинув в ув'язненні. 1953 на знак протесту проти кампанії держ. антисемітизму взяв прізвище матері. Від 1956 навч. у Моск. університеті, працював у театрі й на телебаченні, знімався у кіно, був кор. г. «Московский комсомолец». У 1959–60 склав і розповсюдив 3 номери машинопис. поет. альманаху «Синтаксис», до якого включив неопубл. твори низки тогочас. рос. поетів. 1960 заарешт., за звинуваченням у

підробці документів (склав за товариша іспит у вечір. школі) засудж. до 2-х р. ув'язнення. Після звільнення працював робітником. 1966 «Белой книгой» (165 документів у справі рос. політв'язнів Ю. Даніеля та А. Синявського) започаткував новий жанр самвидав. літ-ри — документал. звіт політ. процесів. 1967 заарешт. вдруге, за звинуваченням у виготовленні та розповсюдженні антирад. літ-ри на т. зв. процесі 4-х засудж. до 5-ти р. ув'язнення. Листа на підтримку засуджених підписали 139 українців, за що всі вони (від робітників до академіків) зазнали переслідувань і утисків з боку влади. Покарання відбував у мордов. таборах і Владимир. в'язниці (усі — РФ). Після звільнення оселився у м. Таруса (Калуз. обл., РФ). 1974 став розпорядником створеного О. Солженіциним Рос. сусп. фонду допомоги політ. в'язням та їхнім родинам, значна допомога від якого надходила в Україну через В. Лісову, О. Антонів та ін. У травні 1976 був співзасн. Моск. Гельсин. групи. На прес-конференції у його квартирі в Москві М. Руденко у листопаді 1976 оголосив про створення Укр. Гельсин. групи. 1977 заарешт. втретє, як один із лідерів Гельсин. руху засудж. до 8-ми р. таборів суворого режиму та 3-х р. заслання. Покарання відбував у мордов. таборах. 1979 разом з ін. 4-ма політв'язнями внаслідок домовленостей між США та СРСР обмінаний на 2-х рад. шпигунів. Згодом переїхав до Франції. На еміграції був актив. учасником рос. культур. руху, до 1997 працював провід. оглядачем г. «Русская мысль».

В. В. Овсієнко

Бібліографічний опис:

Гінзбург Олександр Ілліч / В. В. Овсієнко // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2007. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-25627>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).